

Στην Τουρκία τα τελευταία χρόνια ακούστηκε πολύ το ρητό του Λόρδου Ακτον (1834-1902): «Η εξουσία διαφθείρει, η απόλυτη εξουσία διαφθείρει απόλυτα». Άλλοτε αναφέρουν τον Αβραάμ Λίνκολν (1809-1865) ο οποίος είχε πει «αν θες να δοκιμάσεις τον χαρακτήρα κάποιου δώσε του εξουσία/δύναμη». Ο Σοφοκλής πολύ παλαιότερα είχε πει «αρχή άνδρα δείκνυσι».

Προσπαθούν στη γειτονική χώρα να εξηγήσουν πώς και γιατί ο Ταγίπ Ερντογάν (παρεμπιπτόντως, Ερντογάν προφέρεται) μετά το 2010 και ειδικά μετά το 2013 παρουσίασε ένα νέο χαρακτήρα: αυταρχικό, επιθετικό, εκδικητικό, ασυμβίβαστο, αυτάρεσκο. Ορισμένοι υποστηρίζουν ότι «άλλαξε» για να διαιωνίσει την εξουσία του. Και αυτό επειδή πιστεύει και φοβάται ότι όταν δεν θα ελέγχει τη Δικαιοσύνη μπορεί να αντιμετωπίσει αυτός και το κοντινό του περιβάλλον διώξεις για ατασθαλίες και διαφθορά.

Άλλοι πιστεύουν ότι δεν άλλαξε και ότι ήταν πάντα ένας «ισλαμιστής» που δεν πίστευε στις αρχές της δημοκρατίας δυτικού τύπου (αν και δεν ξέρω αν υπάρχει και άλλου τύπου). Τις τελευταίες δύο εβδομάδες διεξάγεται μια νέα έντονη συζήτηση όπου θρησκευόμενοι φιλο-ερντογανιστές αρθρογράφοι (π.χ., οι Αχμέτ Τάσγκετιρεν, Χαϊρετίν Καραμάν) έγραψαν

ότι το Σύνταγμα της χώρας δεν επέτρεπε να προβληθούν οι αρχές του Ισλάμ και του Κορανίου ως τρόπος διακυβέρνησης της κοσμικής χώρας και γι' αυτό το κυβερνών κόμμα υποχρεωτικά αυτοχαρακτηρίστηκε ως «συντηρητικό δημοκρατικό». Βέβαια οι αριστεροί και φιλελεύθεροι δημοκράτες που υποστήριξαν τον Ερντογάν, ο οποίος τη δεκαετία του 2000 ύψωσε το ανάστημα του κατά του «βαθέος κράτους» και των στρατιωτικών, τώρα, μετά από αυτές τις εξομολογήσεις, αισθάνονται εξαπατημένοι.

Αυτή η νέα και τολμηρή ομολογία ότι το όλο πολιτικό εγχείρημα εξαρχής είχε ως όραμα μια ισλαμική κοσμοθεωρία και διακυβέρνηση κατατάσσει δευτερεύον το αν ο Ερντογάν άλλαξε ή ήταν κατά βάθος πάντα έτσι. «Ο ισλαμιστής για να επιτύχει τον σκοπό του εκμεταλλεύεται όλα τα μέσα και τις δυνατότητες» γράφει ο Χ. Καραμάν, με κύρος ως γνώστης του Ισλάμ, στη φιλοκυβερνητική «Γενί Σαφάκ» (30.4.2017): Δηλαδή εκβιάζει τους ιδιοκτήτες των εφημερίδων, τους εξαγοράζει, περιορίζει την πολυφωνία, δήθεν συμμαχεί με τη «Δύση» μέχρι να βρει κάποιον άλλο σύμμαχο που τον βολεύει καλύτερα, φτιάχνει το δικό του βαθύ κράτος παραβιάζοντας κάθε έννοια δικαίου.

Αυτές δεν είναι νέες πρακτικές στην Τουρκία, αλλά για πρώτη φορά εκφράζονται τόσο κυνικά. Αυτός ο λόγος παρέχει μια νομιμοποίηση στα πεπραγμένα του νέου αναμφισβήτητου ηγέτη. Μπορεί ο ίδιος ο Ερντογάν να μην πιστεύει στο ισλαμικό δίκαιο, αλλά οι αναφορές σε ένα πιστεύω, δηλαδή σε ένα δόγμα που εκφράζει την απόλυτη αλήθεια και ένα ιδεώδες μέλλον, λειτουργεί ευεργετικά για αυτόν. Πείθει όσους πιστεύουν σε κάτι απόλυτο. Μπορεί ο όρος «ισλαμικός λαϊκισμός» να αρμόζει σε όλα αυτά και διαφέρει μόνο στις αναφορές του από τον δεξιό ή τον αριστερό λαϊκισμό.

Ο Ηρακλής Μήλλας είναι διδάκτωρ Πολιτικής Επιστήμης και έχει διδάξει σε διάφορα πανεπιστήμια της Ελλάδας και της Τουρκίας

ΕΝΤΥΠΗ ΕΚΔΟΣΗ - ΤΑ ΝΕΑ

<http://www.tanea.gr/opinions/all-opinions/article/5445431/ti-mas-didaskei-o-erntogan/>